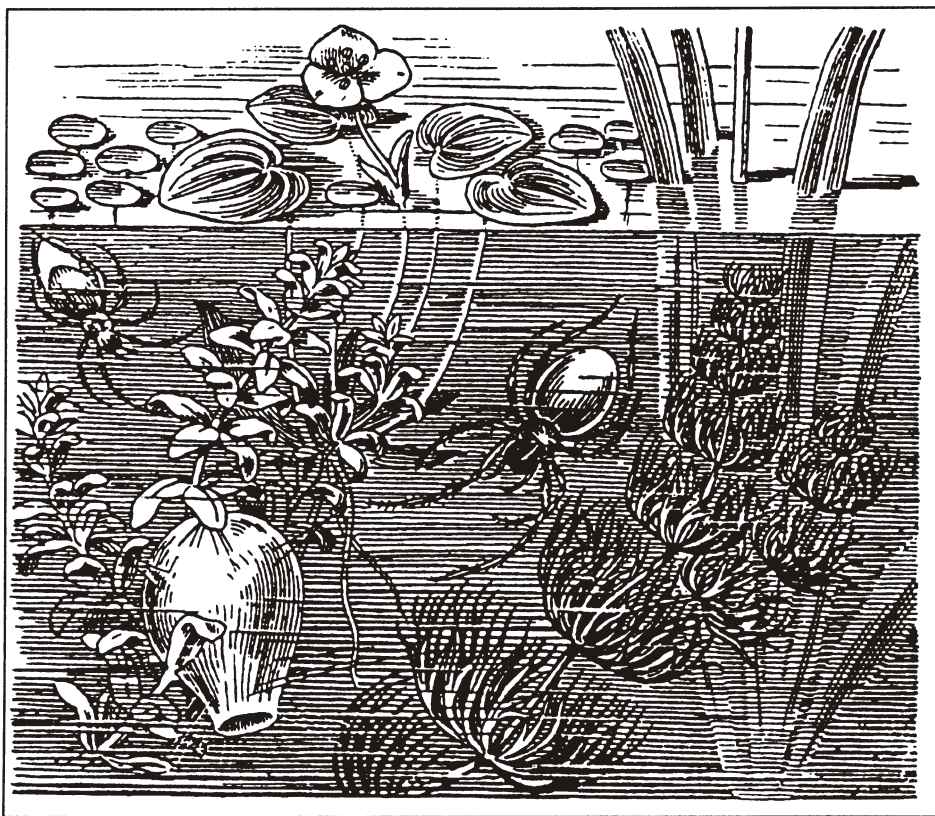

PAVOUK

Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické
Číslo 4 duben 1996

Informace – časopisy – společnosti

K odborné práci potřebujeme odbornou literaturu, jejíž získávání je někdy nesnadnou záležitostí. V pracovním přehledu je uvedeno, u koho můžete informace z některých odborných společností a z některých odborných časopisů získat.

Prof. J. Buchar (člen C.I.D.A.)

Liste des Travaux Arachnologiques (1968–1995), *Arachnologia* (komplet 1984–1995)

Bulletin of the British Arachnological Society – 1970–1981

Newsletter of the British Arachnological Society – 1972–1974

Arachnologische Mitteilungen – komplet od r. 1991

Arthropoda selecta – 1992, 1995

Korean Arachnology – 1987–1993

Acta Arachnologica (Arachnological Society of East Asia) – 1970–1977

Dr. V. Růžička (člen British Arachnological Society, European Arachnological Society)

Bulletin of the British Arachnological Society – od r. 1995

Newsletter of the British Arachnological Society – od r. 1995

Arachnologische Mitteilungen – komplet od r. 1991

Arthropoda selecta – 1992–1994

Doc. P. Kasal

Bulletin of the British Arachnological Society – 1969–1976

Zoological Records, Arachnida – 1958–1973

F. Kovařík

Journal of Arachnology – od r. 1991

Arachnologisches Anzeiger (nyní *Arachnologisches Magazin*) – od r. 1992

Doc. J. Hajer (člen British Arachnological Society)

Bulletin of the British Arachnological Society – od r. 1995

Newsletter of the British Arachnological Society – od r. 1995

Němečtí kolegové (T. Blick) nabízejí (v principu za přímé náklady na kopírování a poštovné) možnost pořízení kopií článků z časopisů, které dostávají výměnou za *Arachnologische Mitteilungen*.

Acta Arachnologica 40 (1) [1991] – 44 (1) [1995]

Acta Arachnologica Sinica – 1 (1) [1992] – 4 (1) [1995]

American Arachnology 47 [1993] – 52 [1995]

Australasian Arachnology 1 [1979] – 50 [1995]

Journal of Arachnology 21 (1) [1993] – 23 (3) [1995]

Korean Arachnology 8 (1/2) [1992] – 9 (1/2) [1993]

Pirata 1 (1–2) [1992]

17. Evropské arachnologické kolokvium

17. Evropské arachnologické kolokvium, organizované Britskou arachnologickou společností ve spolupráci s Evropskou arachnologickou společností se bude konat v Edingurgu ve Velké Británii od 14. do 18. července 1997. V případě Vašeho zájmu zašlete předběžnou přihlášku (s kolonkami: jméno, adresa, plánuji účast/zatím nevim, pravděpodobný doprovod a pravděpodobný příspěvek) na adresu: Dr. P. Merrett, 6 Hillcrest, Durlston Road, Swanage, Dorset BH19 2HS, U.K. do 31. srpna 1996.

Recenze

Hänggi A., Stöckli E. & Nentwig W.: Lebensräume Mitteleuropäischer Spinnen (Habitats of Central European Spiders)

Toto dílo je vítaným příspěvkem k porozumění stanovištním nárokům evropských pavouků. Autoři použili údaje z 1 382 druhových seznamů publikovaných během 30 let, které pocházejí ze 223 různých literárních pramenů a obsahují 938 druhů.

V rámci hlavních skupin rozlišují autoři 85 typů stanovišť. Klasifikace stanovišť je obtížným úkolem a žádný ze systémů nevyhovuje všem, zde užitý systém je však rozporuplný a klade na stejnou úroveň malé i velké jednotky. Autoři mohli jednodušeji použít pouze strukturální jednotky, jako např. Elton ve svém systému.

Každému z 384 vybraných druhů je vyhrazena stránka, na které je graficky znázorněna kumulativní početnost, průměrná početnost a frekvence v každé ze stanovištních kategorií. Pod grafem je tabulka s počtem údajů připadajících na každou geografickou oblast (celkový počet 8), metodu sběru (7), stratum (7) a nadmořskou výšku (3). Je uveden seznam třiceti nejčastějších souputníků, druhů, které analyzovaný druh nejčastěji doprovázejí.

Autorům je třeba poděkovat za zpracování pečlivé analýzy tak velkého počtu údajů. Není však nabídnuta žádná interpretace dat. Co mohou uvedené údaje znamenat, a mohou nám říci něco, co jsme dosud nevěděli? Člověk je v první řadě překvapen velkým rozptylem stanovištních kategorií u některých druhů, které jsou v Británii vázány jen na úzké rozmezí stanovištních podmínek. Např. *Euophrys aequipes* a *Glyphesis servulus*. Jiné příklady jsou pro britské arachnology záhadou. *Mioxena blanda* je nejpočetnější na obilních polích a nejfrekventovanější ve vinicích, *Leptorhoptrum robustum* je nejpočetnější na slaniskách následovaných olšinami, *Dolomedes fimbriatus* je nejpočetnější na obilních polích a o něco méně na rašeliništích, slatinách a mokřích loukách. Na druhé straně se potvrzuje diplostenoekní charakter druhů *Hypomma bituberculatum*, *Thanatus striatus* a *Tibellus maritimus*, kteří jsou hojní na písčných dunách a na slatinách.

Druhové seznamy byly vzaty z rozlehlé oblasti od Polska po severozápadní Francii s výjimkou mediteránu, poté po sever Britských ostrovů, Dánsko a jižní oblasti Švédska a Norska. Dle mých zkušeností mají široce rozšířené druhy v různých

oblastech svého areálu různé stanovištní nároky, takže kombinace všech údajů, jako v této publikaci, poskytuje obskurní obrázek nároků těchto druhů. Mnohem realističtější obraz stanovištních nároků mohl být získán odděleným analyzováním údajů pro každou z uvažovaných geografických oblastí. Autoři by se měli znovu podívat na kategorizaci stanovišť, vybrat jednotky rovné sobě významem a přesněji je popsat.

Eric Duffey, *Newsletter of the British Arachnological Society*, 73 (1995): 8.

Problém druhů *Philodromus aureolus/praedatus* ve střední Evropě

V některých novějších pracech ze střední Evropy jsou uvedeny nálezy druhu *P. praedatus* O. P.-Cambridge, 1870. Tato hlášení se většinou zakládají na nálezech samiček. Segers (1990) a Harvey (1991) poukázali na to, že vyobrazení epigyny druhu *P. „praedatus“*, jak jej podává Roberts (1985), je zavádějící. K tomu poukazuje Harvey (1991) na nesrovnalosti mezi tabulkou a vyobrazeními, která uvádí Segers (1990). Determinace samiček *P. praedatus* se zdá být možná s pomocí vulv. Při ověřování nálezů z Německa a Švýcarska určil H. Segers všechny samičky „*P. praedatus*“ jako *Philodromus aureolus* (Clerck, 1758). Přesto však jsou z těchto území k dispozici samečci *P. praedatus*. A mnozí samečci *P. praedatus* pocházejí přesně z míst, odkud pocházejí samičky determinované jako *P. aureolus*. T. Blick se domnívá, že proces izolace samiček druhů *aureolus/praedatus* není dosud ukončen (v protikladu k H. Segersovi, který poukazuje na syntopický výskyt obou druhů v Belgii).

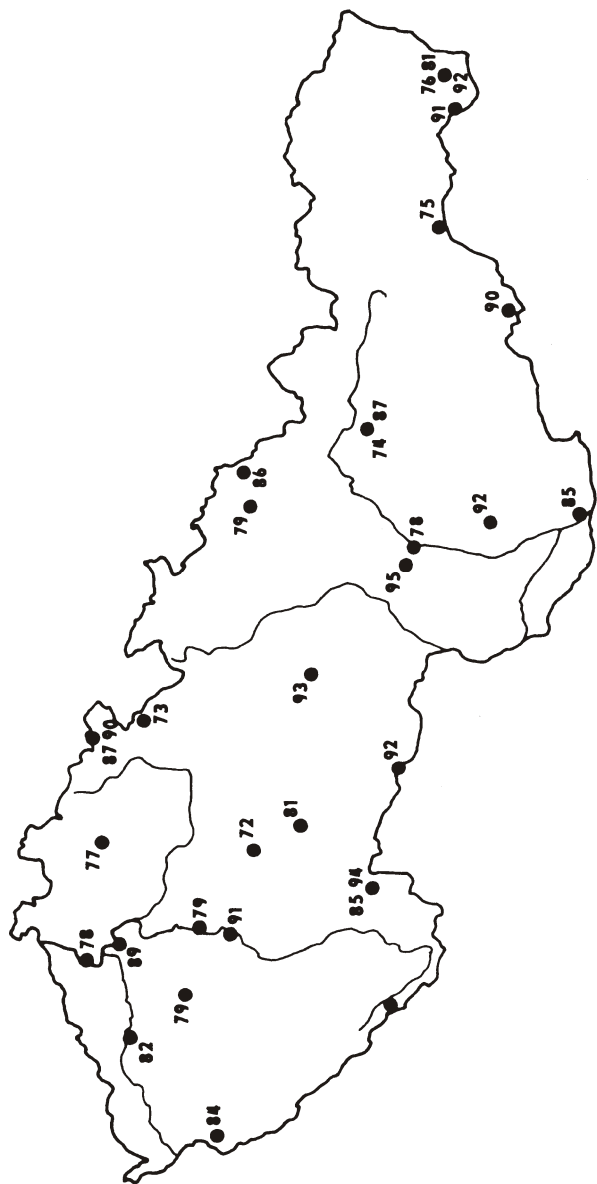
Podrobnější výpověď o determinovatelnosti samiček, rozšíření a ekologických nárocích *P. praedatus* bude možná teprve po zhodnocení obsáhlejšího materiálu.

Blick T. & Segers H., *Arachmol. Mitt.*, 6: 44–47.

Arachnologické exkurze uspořádané v letech 1972–1995

První arachnologická exkurze byla uspořádána v roce 1972 v Posázaví, druhá v roce 1973 v Orlických horách, třetí v roce 1974 v Malé a Velké Fatře. Pak se ale v průběhu jednoho roku konalo i několik exkurzí, byly nezávisle organizovány sběry v Čechách i na Slovensku. Paměť slábne, písemné záznamy jsou neúplné a proto nelze exkurze přesně očíslovat. Celkem to však bylo více než třicet exkurzí, jejichž výsledky přispěly k našim znalostem o arachnofauně České a Slovenské republiky.

3.–4. 6. 1972	Posázaví – Dolní Kralovice
9.–12. 6. 1973	CHKO Orlické hory
15.–20. 6. 1974	Turčianská kotlina, CHKO Malá a Velká Fatra (součást programu 1. sjezdu arachnologů)
2.–6. 6. 1975	CHKO Slovenský kras
26.–29. 6. 1975	CHKO Šumava
20.–26. 6. 1976	Východoslovenská nížina
4.–9. 7. 1977	Český ráj
18.–22. 6. 1978	Trenčianská kotlina

Arachnologické exkurze pořádané v letech 1972–1995.

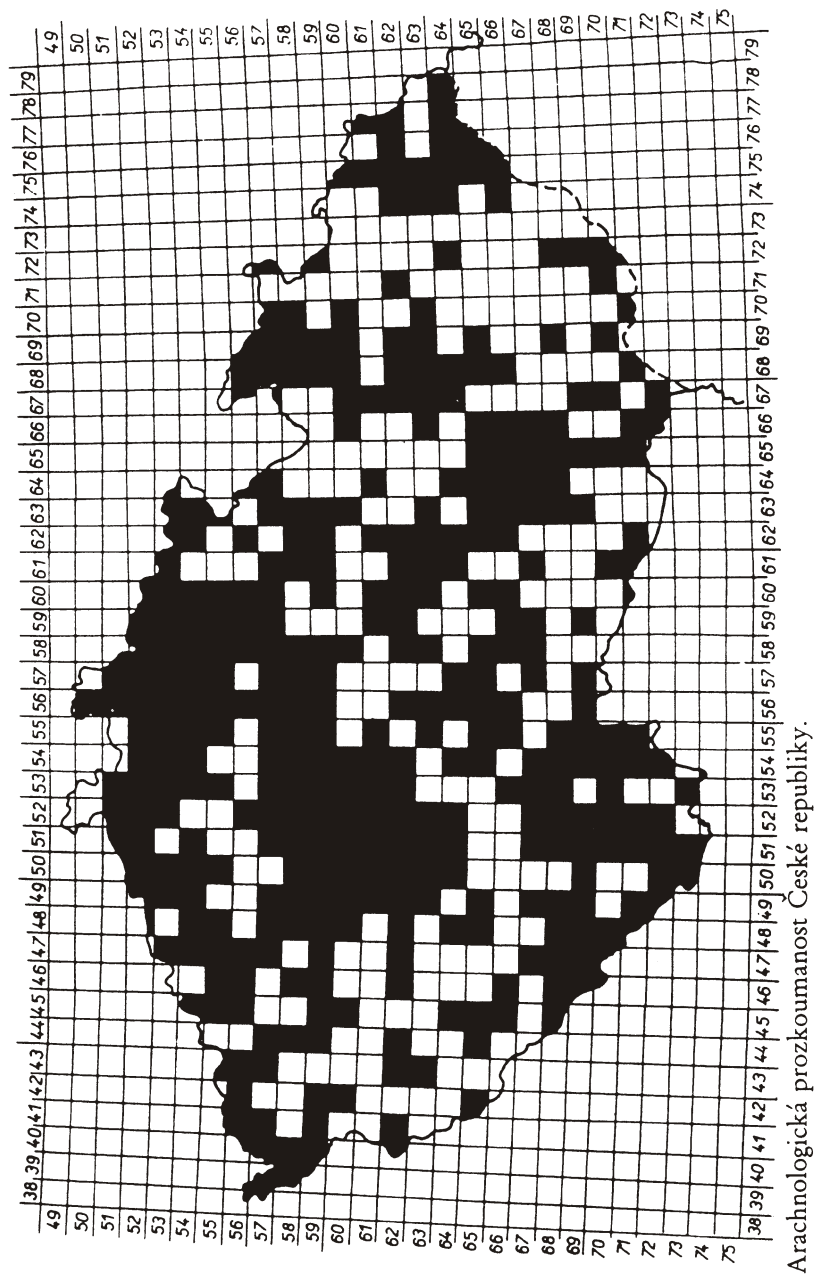
17.–18. 6. 1978	CHKO České středohoří – Brná, Opárenské údolí
9. 6. 1979	Závist u Zbraslavi
2.–5. 7. 1979	CHKO Beskydy – Trojanovice
10.–11. 11. 1979	CHKO Křivoklátsko
13.–14. 6. 1981	Pelhřimovsko
13.–17. 6. 1981	Východoslovenská nížina
19.–20. 6. 1982	Žatecko, Kadaňsko
24.–26. 6. 1984	Tachovsko
6.–12. 6. 1985	Podunajská nížina
31. 5.–2. 6. 1985	CHKO Třeboňsko
2. 7. 1986	Prales Mionší a Ostravsko (součást Československo-polského arachnologického sympozia)
24.–25. 10. 1987	CHKO Broumovsko – Adršpašsko-Teplické skály
13.–17. 6. 1987	CHKO Malá Fatra (součást programu semináře v Gbelanech)
24. 6. 1989	Roudnicko
4.–10. 6. 1990	Cerová vrchovina
2.–4. 11. 1990	CHKO Broumovsko, Adršpašsko-Teplické skály
25.–29. 6. 1991	Střední Povltaví
27. 5.–2. 6. 1991	Zemplínské vrchy
30. 5.–7. 6. 1992	Východoslovenská nížina
29. 6.–5. 7. 1992	NP Podyjí
14. 10. 1992	Ponitří, Zoborské vrchy (součást programu 1. sjezdu Slovenské entomologické společnosti)
21.–23. 5. 1993	CHKO Moravský kras
13.–18. 7. 1994	CHKO Třeboňsko – součást programu 15. Evropského arachnologického kolokvia, v rámci něhož byla navštívena i CHKO Novohradské hory, CHKO Český kras a NP Šumava
26. 6.–2. 7. 1995	CHKO Bílé Karpaty

Katalog pavouků České republiky

Dobrá věc se podařila. Dr. Růžička a Prof. Buchar získali tříletý grant Grantové agentury České republiky na zpracování „Katalogu pavouků České republiky“. Toto dílo by mělo být jedním z vrcholů úspěšného rozvoje naší arachnologie, završením práce započaté Prof. Millerem a řízené dále Prof. Bucharem.

K práci na katalogu je třeba přistoupit maximálně kriticky. Tato práce je neopakovatelnou příležitostí udělat pořádek ve sbírkách, ověřit vzácné nálezy, prověřit ne zcela jisté determinace, dořešit determinaci exemplářů odložených zatím stranou. Nebude lehké udržet úroveň katalogu švýcarských pavouků, ale v našem katalogu by neměly mít místo poznámky typu „Revisionsbedürftig“.

Exempláře, se kterými si nevíte rady, či exempláře druhů nových pro arachnofaunu České republiky, noste, prosíme, na semináře, ať se již některé problémy mohou řešit.

Arachnologická prozkoumanost České republiky.

Pro potřebu věrného obrazu rozšíření pavouků u nás by bylo potřebné dohledat některé druhy v místech, kde jejich výskyt předpokládáme. Tak, jako Milan a Petr Antušovi v Bílých Karpatech dohledali „na objednávku“ sklípkánka *Atypus piceus*.

Pracovní mapa arachnologické prozkoumanosti České republiky je sestavena (bez nároku na úplnost) z literárních údajů a z údajů členů naší sekce. Poskytuje přehled o oblastech, v nichž zřejmě dosud nikdo nesbíral, a kde můžeme ještě hledat maloplošné zbytky původních ekosystémů, kde lze původní výskyt některých druhů předpokládat. Mapa bude jistě vodítkem pro prospektory, věnující se průzkumu bílých míst, i pro lokální patrioty, kteří se věnují co nejuplnějšimu průzkumu svého okolí.

Nové knihy

Hänggi A., Stöckli E. & Nentwig W. 1995: Lebensräume mitteleuropäischen Spinnen.

Centre suisse de cartographie de la faune, Neuchâtel, 460 pp. ISBN 2-88414-008-5.

Baehr B. & Baehr M. 1987: Welche Spinne ist das? Kleine Spinnenkunde für jedermann. Kosmos Naturführer, Franckh-Verlag, Stuttgart, 128 pp. ISBN 3-440-05798-4. Fotografický atlas s popisy 88 druhů pavouků a 10 dalších pavoukovců.

Catalogue des Araignées de Belgique. Komplet osmi svazků.

Doc. Kasal upozorňuje na knihkupectví U knihomola v Mánesově ulici pod náměstím Jiřího z Poděbrad v Praze, které má velkou nabídku zahraničních knih.

Členská základna (opravy a doplňky)

Pavel Kasal Doc. MUDr. CSc.	A Slezská 125 130 00 Praha 3	t.d. 730 481
Leoš Klimeš RNDr. CSc.	O e-mail hauser@omega.anet.cz	t.z. (0333) 72 11 56 fax (0333) 72 11 36
Antonín Kůrka RNDr.	A	t.z. (02) 24 49 72 52
Eva Staňková RNDr. CSc.	A C	t.d. (0649) 6851

Pavouk. Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické. Číslo 4. Vydává: Arachnologická sekce České společnosti entomologické.

Odpovědný redaktor: RNDr. Vlastimil Růžička, CSc.

Adresa redakce: Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice.

Zpracováno editorem WordPerfect, vytištěno písmem Garamond.

Titulní strana: Vodouch s obytným zvonem (Floericke K. 1921: Spinnen und Spinnenleben. Kosmos, Stuttgart).

Vychází nepravidelně. Toto číslo vychází v dubnu 1996.